

Cap. 18.
Cap. 44.
Cap. 5. cap. 33.
Cruda maximè aduersari naturæ nostra.

Quæ aquæ humore prædicta sunt, pernicioſa sunt.

Monstra contingunt in medicina.

I. de Alimen. cap. 25.

Cap. 13.

Tom. VI.

sit alimentum. Muccosus succus nullo est in vſu pro alimento, neque per ſe, neque cum ipſo cuius est succus, neque enim noui qui edat ſemina cotonei aut psyllij, aut altheæ, vel lini, aliorum. Vinosus receptus eſt, & ob vſum, & ob odoris gratiam iucundus ventriculo atque ſalubris. Salsus autem & nitri ſpeciem referens, neque in coctis, neque in crudis pro alimento recipitur, verum aluum deiicit ut Galenus teſtatur primo, & ſecundo, & tertio de Alimentis, dum de lentibus, brassica, limacibus, & testa in tectis loquitur. Verum cum ſtudium noſtrum ſit eò dirigere sermonem, ut doceamus cruda maximè aduersari naturæ noſtræ, quod & Hippocrates docuit talia, quæ humorem continent ſalſum, nitroſumque vix mandi cruda ſolent præter oſtre, ac ſolenes, ſeu daſtylos, itaque hic ſuccus ut ingreditur, etiam exit: ſola de crudo contentio exiſtit. Is relinquitur in omni olerum, ſeminum, fructuum, radicumque genere, cum cruda eduntur. Nam cum humorē contineant partim coctum, partim ſemicocctum, eiudemque generis crudum eſſe oportet, ac feruſum, & acrem, & contumacem, qui non dum coctionem affeſcutus eſt, multum igitur ab aqua diſſert hic, & aqueo humorē. Et qui dulces fructus ſunt, eatenus pernicioſi ſunt, quatenus cum dulci copiam huius continent humoris. Plurimum autem cerasa habent, & persica, & armeniaca, ſeu chryſomela vocalta, & pruna, & acerba nil aliud habent. Et ob id ſuſpensæ vuſa maturæ, & fucus in umbra ſiccata, expertia ſunt omnis prauitatis, & omnino innoxia. At contra, ſi quis carduos, foeniculi germina, vel asparagos, laetucas, mentam, pipinellam radices, boragine, intubum, cichorium, mentam, aut aliud huiusmodi edat, laedetur egregie. Pariunt enim hæc omnia, vbi minùs malè cedates, ſcabiem, lepramque, ac cutis morbos. In aliis eryſipelata, carbunculos, aliis febres acutas, diurnasque, virginem vrinæ, demum malum habitum, atque hydropem. Quod ſi quis obiiciat de iuuene illo Alexandriæ, qui crudis vſeſebatur etiam phaſellis, atque huiusmodi, per quadriennium ſine noxa. Dicimus primum omnia pati exceptionem, contingereque monſtra in medicina, velut in naturalibus, quinimmo hoc inditium eſſe rei præter naturam, quod Galenus eius meminerit, tanquam rei, cauſuque admiratione digni. Itaque monſtroſum hoc fuit, neque nos monſtra, ſed naturæ curſum ſequi debemus, ſed fac ut omnino monſtrum non fuerit, non ægrotauit eo toto quadriennio, non malum contraxit habitum. Quid hoc? nonne potuit, imo, veriſimile eſt pōſt decem, quindecimve annos in iſtanabile malum deueniſſe, quod ratione demonstrare facile fuerit. Generabatur affiduè multus humor ſerosus, crudus, ſemiputridus: igitur neceſſe erat paulatim corrumpi vim, ſubſtantiamque, tum ventriculi, tum iecoris, ac humores. Primum quod membrum agendo patitur: ſecundum quod ventriculus non benè nutritur, ut tertio de facultatibus naturalibus: tertium quod non totam poterat expelli: neque enim ob multitudinem, nec

quia pars eſt neceſſaria vſui, & ipſa etiam corrupta) ad amuſim, nec (quia in omni operatione, ſeparatione, concoctione, expulſione,) poſteſt totum ad vnguem expelli, nec protinus: qualifcumque autem mora, vi- tium, lapsus, temporis ſuccesſu fit magnum, & damnum egregium afferit. Nonne Galenus refert de Agricolarum habitu, quamuis bonus ſit, dormiunt, edunt benè, ſunt colorati, robusti ſunt, diu ſine morbo ma- nent, ac longè pluribus quam quatuor annis degunt, & tamen ſola ratione do- cente negat ſecuram eſſe illorum bonam valetudinem, nec verè præditos eſſe bono habitu, quanto minùs ergo hunc iuuuenem, qui vnuſ tantum fuit, agricolæ plures, in- comperti experimenti quatuor annos tan- tum, cum illi fermè ad ſeneſtutem eo modo eueniant, cauſa euidentiore, male in iuuene- ne quam in rusticis, ut qui affiduè crudis vſeſeretur, boni fuſſe habitus verè dicemus? Quin potius quodd omnibus accidere ſoleat, illum ante ſeneſtutem, aut moriturum, aut in grauem morbum inciſurum, ut præter ſpem debilitatum in posterum euadat, aut cæcum, aut ſurdum, aut resolutis neruis ſyderatum, aut lapide veficæ, vel vrigine meiendi in perpetuum laboraturum, aut aqua intercute, aut alba pituita ſplenis, aut diarrhoea quadam graui per circuitus, aut phagedena, aut lepra, ſcabiéque mala la- boraturum dicemus. Hæc enim omnia, & ſimilia, ſerosus ille humor ſemiputridus creare poſteſt, & ut vnum, aut plura ex hiſ malis prauertat, niſi ut dicemus alia ratione prohibente neceſſe eſt: corrumpitur enim velut in hiſ qui malè curati, ex Indica lue omnis humor in quali, non vlla particula, proprium enim morbum crearet, & vnum membrum occuparet. At in hiſ latentiſ malum, & fallax sanitas, & bonus habitus morbum pariturus tenet, ſanguine nullo corrupto, aut integro, ut contra multis pallor in facie, macies in toro corpore, quod humores ſint pauci, & ſanguis, ſed bonus, ac densus, incolument ad ultimam vſque ſeneſtam exhibet vitam. Valida, & non, falſa enim ratio pluribus nedium vni, & constantibus, experientis non imperfe- cti ſolūm præponi debet. Potuit & in iuuene- ne illo eſſe proprietas qualis in anu, cui ci- cuta erat alimentum, itavt conficeret, quod confici non poſteſt, aut etiam virium imme- ſum robur, quod transmutaret, ſubigeret, emendaret. Si enim elephas ad ducentos vi- ta annos peruenit, aut etiam amplius, plan- tas ſolum, & quæ ex hiſ cruda odoris: quid obſtat, ne non aliquis elephantino habitu, nihil horum paſſus, cum hoc vitæ genere, ad extrema vſque ſeneſtam perueniat? ſextum eſt conſuetudo, quæ omnia emol- lit, quanquam praua conſuetudo non ef- ficere poſſit ne tandem non noceat, ſed ut non citò noceat. Non adducam in cauſa quod Galenus maximum eſſe putat, ſci- licet præparationem, admitto oleo, garo, vino interdum, aceto, aut ſale, atque ſumi- libus, nam huiusmodi noxam minuere, & tardare poſſunt, ut alimentum bonum præ- beant, ut commutetur, efficere non po-

Cap. I.

Note.

Conſuetudo
omnia exfol-
liſt.

I. ſunt.